

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ
&

ΤΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

(ΕΠΙΜΟΘΗΚΕ ΣΤΗΝ Α.Ε ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΙΣ 9 - 06 - 2003)

- I. Οι επανειλημμένες περιόδοι ξηρασίας στο Θεσσαλικό κάμπιο, έχουν αναδείξει με τον πλέον κρυστάλλο τρόπο το έλλειμμα του υδατικού ισοζυγίου της Θεσσαλικής λεκάνης. Ταυτόχρονα έχουν αναδειχθεί και οι σοβαρές επιπτώσεις τόσο στην παραγωγική διαδικασία και στην οικονομία της περιοχής, όσο και στο περιβάλλον και ειδικότερα στη Λ. Πλαστήρα, στον Πηνειό, στους υπόγειους υδροφόρους κ.λ.π. (όπως αποτυπώνονται στις σχετικές φωτογραφίες και στα διαγράμματα που ακολουθούν). Οι εντάσεις που συχνά δημιουργούνται ανάμεσα σε παραγωγούς, τοπικούς φορείς και πολιτικούς εκπροσώπους ορισμένων περιοχών ενός ή περισσότερων γεωγραφικών νομών, πιστοποιεί με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, ότι το υατρικό υδατικό έλλειμμα, αποτελεί το κυριότερο πρόβλημα για την Θεσσαλία. Το πρόβλημα αυτό - στο βαθμό που παραμένει άλυτο - επηρεάζει πλέον επικίνδυνα τόσο το περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής, όσο και ολόκληρο το φάσμα της οικονομικής, κοινωνικής, πολιτικής λειτουργίας στην περιφέρειά μας και δεν αφορά αποκλειστικά και μόνο την αγροτική παραγωγή, όπως θέλουν ορισμένοι να το περιόρισουν.

- II. Η κατάσταση αυτή καταδεικνύει την οδήγητη ανάγκη ολοκλήρωσης των έργων της εκτροπής του άνω ρού του Αχελώου καθώς και των άλλων έργων (Σηοκόβο, Ταμειυτήρας Κάρλας) και βεβαίως επιβεβαιώνει τον περιβαλλοντικό, πρωτίστως, χαρακτήρα τους, αφού αποτελούν την μόνη διέξοδο για την αποφυγή ερημοποίησης του Θεσσαλικού κάμπιου. Ταυτόχρονα αναδεικνύει την ανάγκη χάραξης εθνικής στρατηγικής στον κρίσιμο τομέα της διαχείρισης υδατικών πόρων, που θα δίνει λύσεις στα σοβαρά προβλήματα τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

- III. Η γόφρα μας αλλά και ειδικότερα η Θεσσαλία, βιάζονται τα τελευταία χρόνια άδικα, για έλλειψη περιβαλλοντικής και οικολογικής ευαισθησίας, με αφορμή την ένυρξη κατασκευής μεγάλων έργων στη Θεσσαλία, όπως η εκτροπή του άνω ρου του Αχελώου και η κατασκευή του Ταμειυτήρα Κάρλας (στη θέση της αποξηραθείσης λίμνης). Για την αποκατάσταση της

αλήθειας και προκειμένου να ενημερωθούν οι πολίτες και φορείς που ασχολούνται με τα θέματα αυτά, τονίζουμε τα παρακάτω :

ΑΝΕΛΠΟΣ

Η μεταφορά μέτρων των νερών του άνω ρου του Αχελώου, αποτελεί μία σοβαρή παρέμβαση με περιβαλλοντικό και αναπτυξιακό χαρακτήρα, που στοχεύει στην αποτροπή της οικολογικής – περιβαλλοντικής καταστροφής της Θεσσαλικής πεδιάδας. Με το εθνικό αυτό έργο *πολλαπλού σκοπού, θα αντιμετωπισθούν τα σοβαρά προβλήματα της ύδρευσης (γιατί τα υπόγεια νερά υφίστανται επιβύρση με νιτρικά άζωτα από ανεκτά όρια), η δραματική πτώση της στάθμης των υπόγειων υδροφορέων, ο μηδενισμός της παροχής του ποταμού Πηνειού, αλλά και η ύρδευση χιλιάδων στρεμμάτων που αρδούνται πλήρως. Ουδείς πλάνος σήμερα, αμφισβητεί τις θετικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του έργου για την Θεσσαλία. Ακραίες απόψεις που κατά παράδοση - όπως σε κάθε μεγάλο αναπτυξιακό έργο - υποστηρίζονται από ορισμένες «οικολογικές» οργανώσεις, έχουν ήδη απορριφθεί στο σύνολό τους, τόσο από την κεντρική διοίκηση και την κοινωνία (επιστημονικοί φορείς, τοπική αυτοδιοίκηση κ.λ.π), όσο και από τα αρμόδια θεσμικά όργανα (Σ.τ.Ε). Είναι άλλωστε γνωστή η τελευταία απόφαση του Σ.τ.Ε 3478/2000 η οποία, απορρίπτει στην ουσία όλες τις αιτιάσεις των οργανώσεων αυτών, για δήθεν δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον, καταδεικνύει την έλλειψη επιχειρημάτων από την πλευρά τους και αποδέχεται ουσιαστικά μόνο την προστασία ενός μειζονος σημασίας πολιτιστικού μνημείου, του μοναστηρίου του Αγίου Γεωργίου στο Μυροφόλλο Τρικιάλων, η κατάλυση του οποίου έχει οριστικά από-τραπεί με τις κατάλληλες προπονήσεις στις αρχικές μελέτες. Επιπλέον σε ότι αφορά την περιβαλλοντική διάσταση του θέματος, σημειώνουμε ότι τα νερά του Αχελώου αξιολογούνται ως αναανεώσιμη πηγή ενέργειας από την Δ.Ε.Η, αφού σε όλο το μήκος του έχουν ήδη αναπτυχθεί 5 υδροηλεκτρικά έργα με τα αντίστοιχα φράγματα. Συνεπώς και εάν ακόμη υπήρχαν αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον από τα έργα αυτά, προφανώς δεν θα οφείλονται στην εκτροπή του άνω ρου του Αχελώου.*

Συνολικά η εκτροπή του άνω ρού του Αχελώου :

- Αποτρέπει τους σοβαρούς κινδύνους ερημοποίησης και ξηρασίας της Θεσσαλίας καθώς και το περιβαλλοντικό - οικολογικό “έγκλημα” που αρχά αλλά σταθερά συντελείται στην περιοχή, όσο δεν μεταφέρεται νερό από τον άνω ρού του Αχελώου.

- Επάλειψι σοβαρά προβλήματα ύδρευσης και επάρκειας νερού για άλλες χρήσεις (βιομηχανία κ.λ.π.)

- Συμβάλλει στην διατήρηση του στρατηγικού πλεονεκτημάτων της Θεσσαλίας και της χώρας μας στον γεωργικό τομέα.
 - Συμβάλλει αποφασιστικά στον τομέα της παραγωγής ενέργειας αχμής;
 - Ενισχύει την ανταμμηυρική θωράκιση της Θεσσαλικής πεδιάδας.
- Η σχετική με τα έργα του Αχελώου συνολτική έκθεση που ακολουθεί περιλαμβάνει όλες τις παραμέτρους του σημαντικού αυτού έργου πολλαπλού σκοπού.

➤ ΚΑΡΔΑ

Η λίμνη Κάρδα δεν αποξηράνθηκε για να αποδοθούν οι εκτάσεις της στην καλλιέργεια, όπως λανθασμένα ισχυριζόνταν νεώτεροι ανιστόρητοι "κριτές", αποδίδοντας συγγρόνως την αβύσση κατηγορία του "περιβαλδοντικού εγκλήματος". Η αποξηρανση έγινε το 1957-60. για να εξυγριανθεί η περιοχή από τα έλη και να προστατευθούν οι κάτοικοι της περιοχής από την ελονοσία και οι παρακάμπιες εκτάσεις περίπου 180.000 στρ. από τις πλημμύρες, να αποξηρανθούν, να αποστρωγγισθούν-υποστρωγγισθούν και μετά την φυσική απόπλυση τους να υρδρευτούν από Ταμειυτήρα που θα κατασκευαζόταν στη Β' φάση των έργων, μετά 3-4 χρόνια, όπως προέβλεπαν οι σχετικές μελέτες (Nohle 1913 & Macdonald 1933) και όχι μετά από δεκάδες χρόνια, όπως δυστυχώς συνέβη από κακή πολιτική διαχείριση του θέματος.

IV. Παράλληλα με την διεκδίκηση των μεγάλων έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων, οι Θεσσαλοί και ειδικότερα η ΠΑ.Σ.Ε. όχι μόνο δεν υπέστειλε την σημαία της ΟΡΘΟΔΟ-ΓΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ υδατικών πόρων, αλλά αντίθετα ενημερώνει συνεχώς τους χρήστες νερού και κυρίως τους αγρότες για τα θέματα οικονομίας νερού και επίμονα επιζητεί την σύσταση "Φορέα διαχείρισης των υδατικών πόρων" σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Οι βασικές προϋποθέσεις για την επίλυση - σε βάθος χρόνου - των προβλημάτων αυτών της Θεσσαλίας, είναι ο μεσομικροπρόθεσμος σχεδιασμός - προγραμματισμός, η υλοποίηση των αναγκαίων έργων, η αλλαγή - εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου και η άμεση ίδρυση "αρχής ή φορέα διαχείρισης" σύμφωνα και με τις κατευθύνσεις της οδηγίας - πλαίσιο του 2000 της Ε.Ε. στα οποία αναφέρεται με συνοπτική έκθεση του ο κ. Ι. Μυλόπουλος καθηγητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης:

Αυτή ώλλωστε η εξέλιξη αποτελεί και το νέο χαρακτηριστικό για την Θεσσαλία αλλά και τη χώρα μας γενικότερα, που υποχρεώνει θεσμικούς και κοινωνικούς φορείς να επανεξετάσουν το έργο της μεταφοράς νερού από τον άνω ρού του Αχελώου υπό τα νέα δεδομένα, καθώς δεν μπορεί να υπάρξει ορθολογική διαχείριση νερών στα πλαίσια μιας εθνικής στρατηγικής;

χωρίς τα αντίστοιχα έργα και μάλιστα σε συνθήκες πανικού και κοινωνικών αντιδράσεων από την λειψυδρία.

- V. Απαιτείται σήμερα πλέον ολοκληρωμένη προσέγγιση για το κρίσιμο χρηματοδοτικό θέμα, δεδομένου ότι ούτε οι εθνικοί πόροι επαρκούν για την υλοποίηση των έργων σε εύλογο χρονικό διάστημα - ιδιαίτερα με τα έργα της Ολυμπιάδας και την πρωτοφανή συγκέντρωση πόρων στο λεκανοπέδιο Αττικής – ούτε από την πλευρά της Ε.Ε. (μέσω του Γ' Κ.Π.Σ.) φαίνεται να υπάρχει δυνατότητα άμεσης χρηματοδότησης, με δεδομένο ότι ο φάκελος του έργου στα αρμόδια όργανα της Ε.Ε. παραμένει κλειστός, όπως διαπιστώσαμε από προηγούμενη επίσκεψη μας στις Βρυξέλλες.

Τα παραπάνω προβλήματα στη χρηματοδότηση, έχουν σαφώς επιβλαβωθεί από την πορεία των έργων τα τελευταία επτά χρόνια (1996-2002) και αποδεικνύουν ότι δεν αρκούν πλέον γενικόλογες υποσχέσεις .

Με άλλα λόγια είναι επείγουσα η ανάγκη για μία υπεύθυνη θέση από την κυβέρνηση στα παρακάτω αιτήματα της Θεσσαλίας :

- Άμεση επανεξέταση των έργων που σταμάτησαν (με οδοντικές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις).
- Ολοκλήρωση του συνολικού σχεδιασμού και ειδικότερα των έργων κατόπιν του Πευκοφύτου (έξοδος σήραγγας).
- Ανεπιτυκτικό χρονοδιάγραμμα με "πακέτο" χρηματοδότησης του έργου ή τμημάτων του από όλες τις δυνατές πηγές χρηματοδότησης (εθνικοί πόροι, Ε.Ε., δανεισμός, αντόχρημα-τοδότηση κ.ο.κ.) Ειδικότερα θεωρούμε επιβεβλημένο, εκτός από την συγκεκριμένη δέσμευση για διάθεση εθνικών πόρων, να επανεξετασθεί η επανοφορά του θέματος στα όργανα της Ε.Ε., έστω και για επιμέρους τμήματα του έργου, δεδομένου ότι η εκτροπή είναι ένα "κόρονασμα" επιμέρους τμημάτων έργων με διαφορετικό χαρακτήρα και στόχους (περιβάλλον, ύδρευση, γεωργία, ενέργεια κ.λ.π.).

- VI. Η ανάδειξη όλων των παραπάνω θεμάτων και ιδιαίτερα του περιβαλλοντικού προβλήματος και των κινδύνων ΕΡΗΜΟΠΟΙΗΣΗΣ-ΞΗΡΑΣΙΑΣ της Θεσσαλικής πεδιάδας, η ενημέρωση των πολιτών, της τοπικής κοινωνίας, των συνυφιστάμενων Υπουργείων και των κομμάτων, για την αναγκαιότητα και την περιβαλλοντική σημασία των μεγάλων έργων αξιοποίησης και διαχείρισης υδάτινων πόρων, σε μία περίοδο έξαρσης του προβλήματος από την έλλειψη υδάτινων πόρων στη Θεσσαλία, αποτελούν τους κύριους στόχους της Π.Α.Σ.Ε... Σημειώνουμε ότι η Π.Α.Σ.Ε. χάρη στην σύνθεσή της και την επιστημονική, κοινωνική και πολιτική

αντιπροσωπευτικότητα της, αποτελεί έναν αναγκαίο παράγοντα για συνεργασία τόσο με την κεντρική διοίκηση όσο και με τα όργανα της Ε.Ε. για την εισαγωγή των θεσμικών αλλαγών που προωθεί η Ε.Ε. και οι οποίες είναι αναγκαίες για να διασφαλιστούν στο μέλλον την “αειφορία” στην διαχείριση των εδαφικών και υδατικών πόρων.

Η ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ της ΠΑ.Σ.Ε

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΚΑΡΠΑΙΤΣΑΣ
Πρόεδρος	
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΤΖΑΝΑΚΟΥΛΑΗΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΑΡΔΑΣ
Αντιπρόεδρος	
ΗΛΙΑΣ ΒΑΛΧΟΓΙΑΝΝΗΣ	ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΤΡΙΚΑΛΩΝ
Αντιπρόεδρος	
ΔΟΥΚΑΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ	ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΑΑΡΔΑΣ
Μέλος	
ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΡΙΝΤΖΟΣ	ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
Μέλος	
ΜΙΧΑΗΛ ΤΑΜΒΑΟΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ
Μέλος	
ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΕΓΟΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΡΠΑΙΤΣΑΣ
Μέλος	
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΡΟΥ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΒΟΛΟΥ
Μέλος	
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΜΑΝΤΖΑΡΑΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΝΘΩΝΙΟΥ – ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΕΑΚ
Μέλος	
ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΤΑΚΗΣ	ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗΣ - ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ
Μέλος	ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΚΚΙΝΟΥΛΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
Μέλος	ΑΑΡΔΑΣ
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΜΕΤΑΣ	ΒΟΗΘΟΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΑΑΡΔΑΣ
Μέλος	
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΚΑΘΟΓΗΡΟΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΓΕΩΤ.Ε.Ε. / Κεντρικής Ελλάδος
Τομίας	
ΠΕΤΡΟΣ ΗΛΙΑΔΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ Τ.Ε.Ε. / Τμήμα Κ-Δ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
Μέλος	
ΑΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ Τ.Ε.Ε. / Τμήμα ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
Μέλος	
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΤΡΑΜΑΝΗΣ	Έργων ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΤΡΙΚΑΛΩΝ
Πρόεδρος	
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΑΠΑΓΕΡΤΙΟΥ	Έργων ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ
Μέλος	ΕΤΑΠΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΤΚΟΥΜΑΣ	Έργων ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΓΕΩΤ.Ε.Ε. / Κεντρικής Ελλάδος
Γεν. Γραμματέας	
ΤΑΣΟΣ ΜΠΑΡΜΠΟΥΤΗΣ	ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
Μέλος	
ΑΙΑΑ ΚΑΡΥΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ –
Μέλος	Υποφύλακτος Ύδατων ΕΥΑΕ ΑΧΕΑΣΟΥ